

novoles

glasilo delovne organizacije

straža pri novem mestu,
leto XXIV

25. junij 1987
št. 6

Glasilo ureja uredniški odbor: Alfonz Šterbenc (glavni in odgovorni urednik), Ivan Balog, Marjan Grabnar, Alenka Gorše, Vanja Kastelic, Mladen Majster, Stanka Šnidaršič, Jadran Šnidaršič, Marko Švent, Darja Horvat, Miha Srebrnjak in Vid Fajdiga. Izdaja Delovna organizacija Novoles, lesni kombinat n.s.o. Novo mesto — Straža. Glasilo izhaja mesečno v nakladi 3500 izvodov in je po mnenju sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije z odločbo št. 421/72 z dne 31. januarja 1978 oproščeno temeljnega prometnega davka. Stavke in prelom v DIC tozdr Grafika, tisk v Tiskarni Novo mesto.

Dragi bralci!

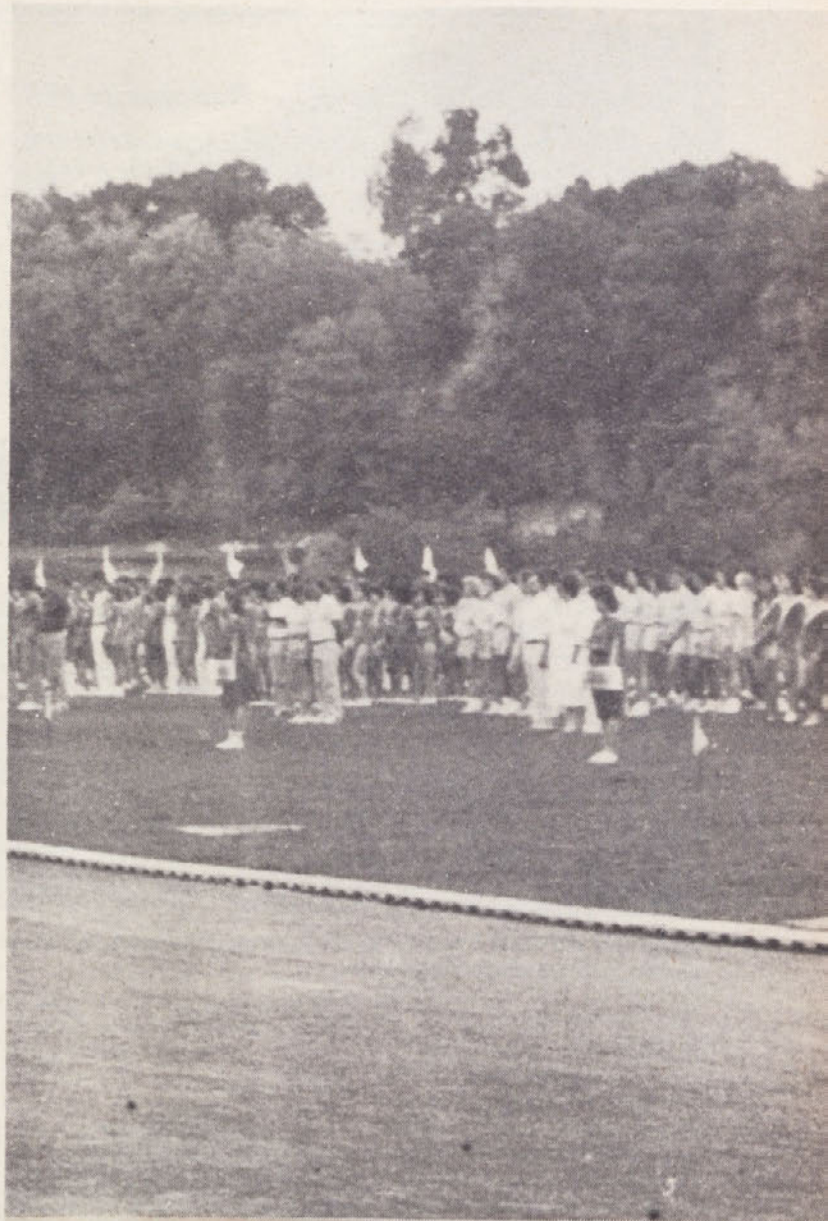
V tej številki našega glasila vam posredujemo precej sporočil, kot po navadi vam predstavljamo tekoče novosti, ki na ta ali oni način tangirajo Novoles, samoupravne vesti in strokovne članke. Seveda smo poskrbeli tudi za razvedrilo in kulturo.

Posebej vas pa opozarjamo na intervju s tov. Pavličem, v katerem vas seznanjamo s potekom sanacije Novolesa. Le-ta kljub močnim prizadevanjem nima pravih uspehov. To je tudi razumljivo, saj v pogojih, ki vladajo v celi Jugoslaviji, ni mogoče na hitro ozdraviti takega podjetja kot je Novoles. Še vedno so namreč v veljavi sistemski družbeni ukrepi, ki močno zavirajo izvozna prizadevanja. Kot vam je znano, prodaja Novoles več kot polovico svojih izdelkov na konvertibilnem tržišču, predvsem v Ameriki.

Da bi bile težave še večje, se zapira tudi domači trg, tako da

so se znašli v težavah tudi tisti tozdi, ki prodajajo svoje izdelke na domačem trgu. Toda pripomniti je treba, da vsaka nesreča prinese tudi kaj dobrega. To velja tudi za Novoles. V teh kriznih obdobjih smo strnili vrste, povečali odgovornost in marsikaterem tozdu že počistili nepotrebni balast, ki se je nabral skozi leta nazaj. Proces čiščenja balasta se bo še nadaljeval in upajmo, da bomo izšli iz krize, ki nas sedaj bremeni, prečiščeni in bolj sposobni za graditev bodočnosti. Omeniti velja tudi prispevek iz raziskave o poklicni motivaciji učencev, ki so končali osnovno šolo. Raziskava je pokazala, da je lesarski poklic zelo zanimiv za učence in zato imamo izredno majhen priliv učencev v lesarsko šolo.

Poleg tega si preberite tudi prispevek učencev osnovne šole Vavta vas, ki so zelo zanimivi.

XIX ☆ zlet
bratstva
in
enotnosti

Orientacijski pohod Gabrje — Radatoviči 1987

Dne 30. 5. 1987 je bil organiziran orientacijski pohod s startom v Gabrju in ciljem v Radatovičih pri lovski koči. Udeležilo se ga je 12 ekip, ki so v lepem vremenu morale prehoditi približno 12 km in pri tem še izpolnjevati različne naloge pri kontrolnih točkah. Ekipe so bolj ali manj srečno prispele na cilj k lovski koči v Radatovičih, kjer je bil zaključek tekmovanja. Ekipe so se pomerile tudi v vedri rekreaciji, ki je prinesla veliko zabave in smeha. Sledil je tudi zabavni program z dobro glasbo, ko so se pohodniki, vsaj tisti, ki niso bili utrujeni, še zavrteli. Seveda je bilo dovolj tudi hrane in pijače, ki je dobro razpoloženje še povečalo. Dan je prehitro minil in na koncu je bila želja večine, da se ponovno vidimo na naslednjem pohodu.

Ekipe TOZD ŽAGE je osvojila tretje mesto v vedri rekreaciji, ki je sledila po orientacijskem pohodu.

V letošnjem letu smo na Žagi prešli na nov sistem namakanja hlodovine. Takoimenovani zemeljski sistem (vse dovodne cevi so v zemlji) se sestoji iz dveh stolpov, na katerih sta namontirana vodna topa tipa Bayer. Voda se črpa iz bazena TOZD TVP s pomočjo črpalke. Skico za stolpe smo izdelali na Žagi — tehnolog vzdrževanja Antončič Stane in vodja vzdrževalcev Zadravec Franc — ostale konstrukcijske rešitve in izdelavo pa je prispeval TOZD TES. S tem načinom smo pripomogli k bolj kvalitetnemu namakanju hlodovine, večji varnosti vzdrževalcev pri vzdrževanju in odpravljanju napak ter predvsem k manjšim stroškom vzdrževanja in namakanja.

Sposojeni aforizmi

Včasih so odvezo za grehe dajali spovedniki, danes pa — korupcija.

Kopriva ne pozebe, ker je navadno oblečena v krznen plašč.

Ko že govorimo o oporečnosti živih, bi se morali zavedati, da so tudi odgovorni kadri hitro pokvarljiva roba.

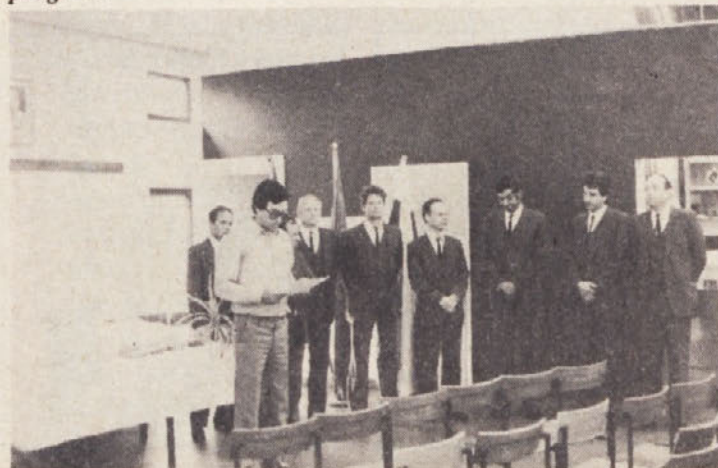
Črna barva lahko pomeni tudi veselje za lastnike mercedesov.

Mirko Černič prejema priznanje za 50-kratno darovanje krvi.

Učenci OŠ Vavta vas so pripravili našim krvodajalcem lep kulturni program.

Predsednik sindikalne konference Silvo Mišjak ob nagovoru našim krvodajalcem.

Zgornja slika kaže na to, da pri nas ni bencinske druginje. Novolesovo parkirišče je venomer polno kot nekoč, ko bencin še ni bil tako drag.

Samoupravne vesti iz tozdov

V mesecu maju je bila samoupravna dejavnost nekoliko v zatišju oziroma je dobila post festum predznak, saj so se bistvene zadeve dogajale v mesecu aprilu, ko so delavski sveti imeli svoje konstitutivne seje in smo kot samoupravljalci pokazali visoko zavest za reševanje problemov v katerih se nahajamo. Toda kljub temu pogledimo nekatere značilnosti, ki so se po tozdih dogajale:

TOZD TPI

Na drugi redni seji z dne 13. 5. 1987 je delavski svet tozda obravnaval zahtevo za varstvo pravic tov. Domuz Branka, kateremu je disciplinska komisija izrekla disciplinski ukrep javni opomin. Tov. Škufca Anton je kot zastopnik delavca v zagovoru povedal, da se Domuz Branku ne bi smelo trgati od osebnega dohodka 29.920 din za povrnitev materialne škode, ker postopek ni končan in da dosedaj v tozd-u ni nihče še nič plačal, čeprav je bilo škode že veliko, poleg tega pa tov. Domuz ne bi smel delati ponoči, ker je še mladoleten. V nadaljevanju je bilo ugotovljeno, da je bila tov. Domuzu povrnitev materialne škode res prezgodaj odtrgana, vendar na podlagi njegove izjave ter, daje tov. Domuz delal ponoči na lastno željo. V razpravi je direktor tozd dodal, da je tov. Domuz morda res prvi primer plačevanja odškodnine v tozd, vendar je v DO Novoles takih primerov več in jih še več lahko pričakujemo, posebno v samem tozd že zaradi razmer. Sam ukrep pa naj bi imel vzgojni pomen za vse delavce v tozd.

Delavski svet je v sklepu zavrnil zahtevo za varstvo pra-

vic kot neutemeljeno, vendar odločil, da se tov. Domuzu povrnejo obresti za prezgodaj odtrgano povračilo škode.

Kot zanimivost za vse ostale delavske svete v DO Novoles je DS TOZD TPI sprejel sklep, da poziva vse delavce tozd-a TPI in Žaga Soteska, da naj naslovijo na DS tozd pismene pobude ali pripombe z argumenti, glede morebitnih nepravilnosti v tozd TPI in ko bodo zbrane konkretne pobude oz. pripombe se skliče seja DS tozd, na kateri se bo o tem razpravljalo. To je seveda nov korak k demokratizaciji odnosov v delovnem procesu, ki naj bo kot vzgled tudi ostalim tozdom.

TOZD SIGMAT

7. 5. je bila prva izredna seja DS TOZD iz razloga negativnih rezultatov v TOZD. V uvodnem podajanju je tov. Lipar dejal, da je za nastalo stanje več subjektivnih vzrokov kot objektivnih in zato so prisotni v razpravi predlagali kako naj bi se stanje izboljšalo ter sprejeli v zvezi s tem sledeče sklepe:

— zaradi izrednega stanja, oz. ukrepa interne sanacije se potrdi:

1. Direktorju tozd daje DS kot odgovornemu delavcu vsa pooblastila, da s službami in proizvodnjo organizira tako poslovanje, da TOZD zaključiti tretji kvartal pozitivno in da je bilanca za leto 1987 pozitivna vsaj z 20 novimi milioni din ostanka. Med pooblastili se smatra tudi premeščanje odgovornih delavcev in delavcev v proizvodnji.

2. Direktor TOZD-a je dolžan v roku enega meseca podati pismeni predlog, kako predvideva sanacijo TOZD-a

Ekipa žage na pohodu čez Gorjance.

do konca kvartala, oziroma do konca leta. Predlog mora realizirati 1. točko.

3. Pooblastimo direktorja, da po lastni presoji določi najzaslužnejše delavce v proizvodnji in službah, ki bodo doprinesli največji delež za sanacijo TOZD-a in jih predlaga za nagrado v višini enomesečnega zaslužka netto. Izplačilo nagrade je možno samo v primeru, da bo rezultat 1—9 pozitiven in zaključni račun z 20 novih milijonov ostanka, sicer ni izplačila. Število najzaslužnejših je omejeno, procent naj določi direktor sam.

4. Če TOZD zaključí poslovanje 1—9 s pozitivno in zaključni račun z 20 milijoni ostanka, DS predlaga, da se direktorju TOZD izplača nagrada za 1,5 netto OD.

Na isti seji so delegati sprejeli tudi ukrepe ki se nanašajo na:

- povečanje prodaje
- zniževanje stroškov
- znižanje zalog materialov
- znižanje FIS stroškov
- povečanje izvoza

Iz razvidnega lahko zaključimo, da se delavci v

TOZD močno zavedajo stanja v katerem je njihova temeljna organizacija in da so za izboljšanje le-tega polno angažirani.

TOZD BLP

Po sklepu DS DO in PO z dne 25. 5. 1987 je bilo potrebno v DO Novoles zmanjšati zaloge in sicer zaloge surovin, materialov, izdelkov in trgovskega blaga. Vrednost zalog, ki jih je potrebno znižati za obdobje IV. — VI. znaša 269 mil. din.

Zato je bilo na vseh TOZD in DSSS potrebno pripraviti spisek delavcev, katerim se v merilo UDU doda merilo zaloge s ponderjem 0,30.

V TOZD BLP je spisek takšnih delavcev najobsežnejši, saj obsega 13 ljudi, to so predvsem delavci s posebnimi pooblastili. Delavski svet TOZD BLP je predlagano merilo potrdil, prav tako so se tudi po ostalih tozd izrekli za merilo, katerega realizacija bi nam med ostalim pomagala najti izhod iz težav.

TOZD TAP

Delavski svet je na izredni seji 21. 5. 1987 sprejel sklep, da se za 9. 5. in 22. 5. 1987 spremeni delovni koledar in se omenjene dneve opredeli kot kolektivni dopust, zaradi premalo naročil. Sklep delavskega sveta je v skladu s politiko zmanjšanja zalog saj bi v nasprotnem primeru bile posledice povečanje zalog.

Delavski sveti so imeli svoje seje z običajno vsebino, omenil pa sem le nekatere značilnosti, ki smo jih v strokovni službi na podlagi prispelih zapisnikov iz TOZD-ov zabeležili.

D. J.

Motivacija učencev 8. razredov OŠ za nadaljnje izobraževanje

V DO Novoles smo se na projektnem teamu »Kvaliteta življenja« dogovorili, da raziščemo osnovne vzroke, zakaj interes za lesarski poklic iz leta v leto upada. To naj bi izvedli v okviru podprojekta »Kadrovanje, zaposlovanje in izobraževanje«. Glede na to, da je bila v tem času izdelana seminarska naloga iz tega področja smo raziskavo opravili ravno na to temo v 8. razredih osnovnih šol Vavta vas, Dol. Toplice in Žužemberk.

Anketa je zajela 136 učencev, od tega 44,7% fantov in 55,3% deklet.

Socialni sestav staršev otrok je:

5% z nedokončano OŠ
41,8% z dokončano OŠ
21,8% z dve do triletno poklicno šolo
24% s srednjo šolo
6,9% z višjo šolo.
— z visoko šolo.

Na vprašanje nismo dobili vseh odgovorov, tako, da predvidevamo da je izobrazbena raven staršev nekoliko nižja.

Značilnost za to populacijo je visoka zaposlenost in sicer:

oče: 10,5% kmetov
84,7% zaposlenih (pretežno v industriji), kar 21% očetov je zaposlenih v Novolesu
4,8% obrtnikov in drugo
mati: 25,9% jih je doma (gospodinj, kmetice)
71,5% je zaposlenih (tudi pretežno v industriji) kar

23,6% mater je zaposlenih v Novolesu

4,8% je obrtnikov in drugih
Naslednja značilnost je visok odstotek gospodinjstev z zemljo in sicer:

58,8% gospodinjstev ima zemljo
nad 1 ha 48% gospodinjstev
pod 1 ha 10,8% gospodinjstev
41,2% gospodinjstev brez zemlje

TABELA 1:

V nadaljnji raziskavi smo hoteli ugotoviti zakaj so se otroci odločili za to šolo. Odgovori so zanimivi in sicer:

1. ker so me starši nagovorili	0,3% (samo en odg.)
2. ker imam veselje do poklica, ki ga nudi ta šola	40%
3. ker vidim možnost nadaljnega študija	4,8%
4. ker sem dobil oz. bom dobil stipendijo	4%
5. zaradi prijateljev	0,3%
6. ker je šola blizu kraja kjer prebivam	11,2%
7. ker bivam v bližini podjetja, v katerem zaposlitev mi omogoča ta šola	8%
8. ker glede na moj učni uspeh nimam druge izbire	3%
9. ker se še nisem odločil za konkreten poklic	4,9%
10. ker mi ta šola omogoča nadaljnje šolanje v želeni smeri	10,8%
11. ker vidim veliko možnosti za zaposlitev za poklic, ki ga daje ta šola	14,3%
12. drugo	2,4%

V naši analizi smo ugotavljali tudi odločitve otrok o nadaljnjem šolanju. Predvidevali smo, tudi po podatkih srednje šole tehničnih in zdravstvene usmeritve in skupnosti za zaposlovanje, da bodo bolj zasedene »elitne šole« (elektro, naravoslovna, strojna, kovinska itd.). Podatki o odločitvi otrok so naša predvidevanja potrdili.

Odločitev otrok o nadaljnjem šolanju po 8. razredu OŠ je naslednja:

Elektro	12,1%
Kovinska	12,1%
Kemijska	7,6%
Ek. admin.	10,6%
Naravosl. mat.	12,9%
Lesarska	5,3%
Gradbena	3%
Tekstilna	7,6%
Zdravstvena	7,6%
Gostinska	7,6%
drugo	13,6%

Ob tem naj povemo, da je od 136 anketiranih otrok odgovorilo 132, da se bo šolalo dalje oz. 97% vse populacije, medtem ko v SR Sloveniji ta % nekoliko pada in sicer od 97,3% v letu 1981/82 na 94,7% v letu 1985/86.

Glej tabelo 1

Odgovori so zanimivi, vendar pa nas preseneča podatek, da je vpliv staršev tako majhen. Po dosedanjih raziskavah (IS skupščine SRS, Visoka šola za organizacijo dela Kranj itd.) je vpliv staršev mnogo večji in tudi po našem prepričanju še vedno večji, kot kažejo odgovori anketiranih učencev.

Za razvoj naše delovne organizacije je ustrezna kadrovska

struktura na vseh nivojih bistvenega pomena. Zato smo si v srednjeročnem planu 1986—90 zadali zahtevne naloge in sicer:

— izboljšati obstoječo kadrovsko strukturo z izobraževanjem ob delu in funkcionalnem izobraževanju

— z zaposlovanjem ustrezne kadrovske strukture

V ta namen poteka od leta 1982 reden program lesarske usmeritve IV. stopnja v Novem mestu — široki profil, prizadevamo pa si za dislociran oddelček V. stopnje pod okriljem srednje tehnične šole iz Škofje Loke (od jeseni teče oddelček V. stopnje ob delu).

Podatki o vpisu v lesarsko šolo IV. stopnje v Novem mestu kažejo na nenehno zmanjševanje interesa za to šolo in sicer:

	št. vseh vpisanih	iz opazovanih treh šol
1982/83	74	21
1983/84	66	12
1984/85	63	11
1985/86	62	12
1986/87	60	10
1987/88	39	7

V nadaljnji raziskavi nas je zanimalo, zakaj se otroci ne zanimajo za lesarski poklic. Poudarimo naj, da smo v vseh šolah (Vavta vas, D. Toplice in Žužemberk) prek naše kadrovske službe prezentirali lesarski poklic s filmom, razgovori, prospekti itd. Tako je bilo s poklicem seznanjeno 93,3% otrok, oz. velika večina.

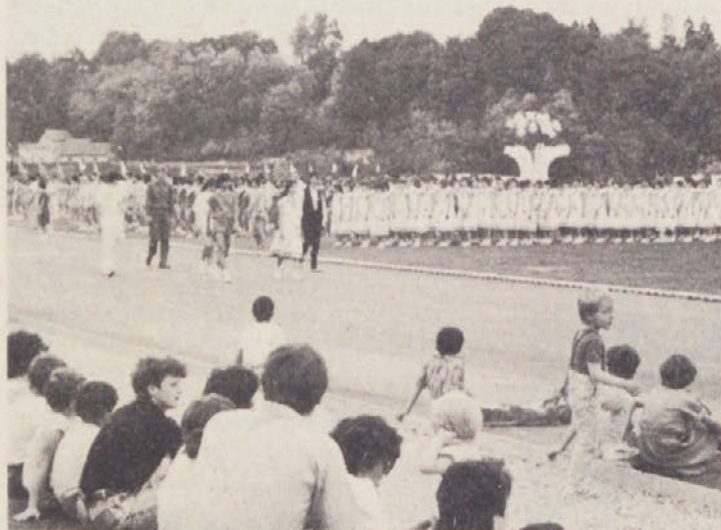
Odgovori, kako jim je poklic »lesar« vseh so naslednji:

— zelo mi je bil všeč	0,8%
— všeč mi je bil	14%
— nekaj srednjega	57,2%
— ni mi bil všeč	23,1%
— zelo slab	4,9%

Na podlagi vsega tega smo ugotavljali, zakaj se otroci ne odločajo za lesarski poklic. Odgovori so pravzaprav pričakovani, vendar smo predpostavljali, da bo vzrok v nepopolni srednji šoli v Novem mestu bistveno večji razlog, kot pa je odgovorila anketa.

Podatki so naslednji:

1. lesarski poklic ni privlačen, zanimiv	47,2%
2. lesarska šola v Novem mestu ni popolna srednja šola	14%
3. popolna srednja šola je predaleč	4,5%
4. lesarski poklic ne omogoča napredovanja	3,2%

Zletniki med nastopom.

5. lesarska šola daje premalo znanja oz. nadaljevati želim s študijem v drugih poklicih	12,7%
6. nudi premalo znanja	2,5%
8. lesarska šola ne nudi možnosti nadaljnega šolanja	0,6%
9. ker so mi starši odsvetovali to šolo	3,8%
10. drugo (otroci so večinoma dopisali, ker me ne veseli to bi lahko prišteli tudi prvi alineji na vpr. št. 7 ni bilo odgovorov)	11,5%

Naslednje zelo pomembno je bilo vprašanje, ali bi se otroci odločili za lesarski poklic, če bi bila v Novem mestu popolna srednja šola. Odgovori so bili: da (za poklic lesarja) 8% — ne 66% — ne vem 42%

Po mnenju v strokovnih službah je ravno teh 42% neopredeljenih odgovorov, ena izmed možnosti, da bi se otroci v večji meri odločali za lesarski poklic.

To je še posebej v korelaciji, da se je prek 80% otrok odločilo za šolanje na V. stopnji, to potrjuje tudi naše vprašanje, kako oz. kje bodo bivali v času šolanja.

Odgovori so:

— vozil se bom od doma	77%
— stanoval dom v internatu	19%
— stanoval bom pri sorodnikih	4%

To se delno ujema tudi s podatki, ki so bili obdelani za SR Slovenijo za šolsko 1984/85 in 1985/86, kjer izvršni svet skupščine SR Slovenije ugotavlja, da je 90% mladine navezanih na srednje šole znotraj regije.

Stanje je kritično. Še posebej zato, ker je odziv na naše razpisane štipendije praktično 50%, za lesarski profil pa še slabše,

zato bomo morali v bodoče delovati v tej smeri:

— V sodelovanju z Medobčinsko gospodarsko zbornico za Dolenjsko in Posavje doseči, da bomo odprli dislocirani oddelek V. stopnje v Novem mestu

— V večji meri štipendirati dijake na naravoslovno matematični usmeritvi in jih usmerjati v proizvodne poklice

— Preko osnovnih šol spremljati učence 6., 7. in 8. razredov OŠ in jih pridobivati za lesarske poklice

— V OŠ Pripraviti razstave itd., organizirati tehnični pouk v naših delavnicah itd.

— priliv otrok iz sedanje lesarske šole IV. stopnje ustrežneje zaposliti in jih spremljati ter omogočiti nadaljnje šolanje ob delu in napredovanju

— druge aktivnosti, ki jih bomo morali še doreči.

To je samo nekaj osnovnih usmeritev, ki jih bomo predlagali kolegijskemu poslovodnemu organu za naše nadaljnje aktivnosti. Želimo pa da nam iz temeljnih organizacij in iz strokovnih služb, zlasti razvojnega centra posreduje naše ideje in mnenja, kako nadaljevati aktivnosti na tem področju. Vsaka pobuda bo dobrodošla.

M. Grabnar

Malo raziskovalcev

V SFRJ imamo na 10.000 prebivalcev 11 raziskovalcev, v ČSSR 30,5, na Madarskem 21,5, v DR Nemčiji 16,8 itd. Tudi tako majhno število raziskovalcev ni formirano v nekakšnem znanstvenem jedru, temveč so razkropljeni v mnogih manjših inštitutih, med tem ko je v raznih DO samo 7,1% vseh raziskovalcev v državi. Posledice tega se ne končajo tukaj, ampak se rapidno širijo v vse industrijske panoge.

Po kriteriju učinkovitosti jugoslovanska industrija zaostaja za državami, članicami OECD (njih je 24), od 2 do 5 krat po posameznih vrstah proizvodnje, tako da pri izvozu

približno 15.000 blagovnih postavk v države OECD, v primerjavi s konkurenco iz visoko razvitih držav, dosega le 30 do 70% cene za iste izdelke.

Obstaja velika nevarnost, da se položaj Jugoslavije zaradi prepočasnega posodabljanja naših izvoznih programov do leta 1990 cenovno še znatno poslabša v primerjavi s konkurenco iz razvitih držav, saj le predvidevajo, da bodo do leta 1990 ponudili trgu 40% izdelkov in uslug, ki jih trenutno še ni na tržišču.

(Povzeto iz »Glasnika privredne komore Jugoslavije«, št. 9/87)

Sektor za razvoj trženja

Uspeh podjetja je odvisen od stila vodenja

V tem prispevku, prevodu iz nemške strokovne revije Holz — und Kunststoffverarbeitung, predstavljamo tematiko, ki je za naše razmere in dogodke močno aktualna. Članek govori o organizaciji in vodenju podjetij v tesni povezavi z uspešnostjo podjetij. Ob tem se moramo zamisliti, kako razviti Zahod skrbno razmišlja o teh zadevah in jim daje primaren pomen in kako mi o tem razmišljamo, še posebej zato, ker naj bi sledili razvitosti Zahoda. V Novolesu smo pričeli z delom na projektu »Kvaliteta življenja«, ki naj bi pojasnil marsikatero dilemo o Novolesu, predvsem dileme iz področja medsebojnih odnosov. Žal z delom zaradi različnih vzrokov ne nadaljujemo. Zato pa nam naj bo ta članek vzpodbuda za razmišljanje, koliko smo v Novolesu fleksibilni na področjih, ki so bistvenega pomena za bodočnost Novolesa.

Vpliv vodilnih struktur na uspeh podjetja je bil do sedaj zagotovo podcenjen. Baumgartner in njegovi sodelavci (partnerji) poznani svetovalci, so raziskovali vodilne strukture in njihov vpliv na uspeh podjetja in prišli do sledečih rezultatov.

Približno 30% industrijskih podjetij vodijo še strukture, ki jih je že davno prehitel čas. Naslednjih 20 — 30% jih je možno še tolerirati z največjo prizanesljivostjo in potrpljenjem, vendar so v bistvu preveč zaostali, da bi se mogli prilagoditi na spremenjene razmere. Razmišljanja ob rob tej raziskavi kažejo, da se morajo vodilne strukture spremeniti, takoj ko nastopijo naslednji faktorji:

— ob naravni rasti podjetja
— v primeru, ko gre za novo podjetniško strategijo, za katero prodor je potrebna nova vodilna struktura
— pri spremembah na tržišču in nastopu novih tekmecev (konkurentov)

— pri menjavi znotraj vodstva podjetja ali pri zamenjavi generacij
— pri dokupu — pripojitvi novih podjetij (obratov) ali divergencah
— pri uvedbi kompleksnega AOP sistema kot je CAT, CAM ali CIM

Uspešna vodstva morajo biti sposobna prilagajanja spremembam. Spremembe pa pogojujejo sledeči vzroki: porast znanja, povečana integracija narodnega gospodarstva v svetovno gospodarstvo in končno spreminjanje družbe.

Znanje se je v povprečju pomnožilo od l. 1930 do l. 1950 1 krat, od l. 1950 do l. 1960 2 krat, od l. 1960 do 1970 3 krat, od l. 1970 do 1980 4 krat in od l. 1980 do l. 1990 se računa s petkratnim povečanjem znanja. Živimo torej v času, v katerem je informacijski volumen mnogokratnik preteklosti. To dejstvo pogojuje, podjetja med drugim postavijo popolnoma nove vodilne strukture.

Vsesplošna integracija narodnih gospodarstev v celovito svetovno gospodarstvo je v polnem teku in mnoga pomembna podjetja čutijo internacionalizacijo konkurence. Pri tem pa ne konkurirajo samo velika,

temveč tudi mala podjetja. Ta razvoj ima brez dvoma posledence za poslovno vodenje, strategijo in vodilno strukturo.

Pojmi, kot so ekologija, socialna zakonodaja in spremembe vrednosti vodijo k fundamentalnim spremembam naše družbe, s tem pa bodo potrebni v bodočnosti za vodilna mesta ljudje z drugačno naravnostjo oz. miselnostjo.

K temu sledeča prognoza: manjši del mladih ljudi bo tudi v bodoče tako angažiran, kot so bili managerji v preteklosti in sedanjosti. Mnogo večji del pa bo stremel k boljši kvaliteti življenja.

V mnogih podjetjih, pri katerih se je ta sprememba že pričela — lesnoobdelovalna podjetja nekoliko zastajajo, — prihaja do napetosti, do nepredvidenih izgub, do preprirov okrog kompetenc in do povišane fluktuacije kvalificiranih vodstvenih kadrov.

Če vodilne strukture zahtevam niso več kos, obstojata dva vzroka, ki izmenično delujeta:

1. podjetje nima nobenih ali pa premalo kreativnih vodilnih moči, tako da se inovacije na izdelkih, procesih in sistemih sploh ne odvijajo. Taka podjetja propadejo.

2. vodilne strukture so okostenele in v bistvu tako birokratsko naravnane, da se celo predorni in kreativni ljudje ne morejo prebiti niti gibati. Take vodilne strukture ne omogočajo odgovarjajoče klime za inovativnost. Tudi taka podjetja prej ali slej odmrejo.

Zanesljivi simptomi časa neprimerne vodilnih struktur so med drugim:

— če se vodstvo podjetja duši v dnevnih rutinskih zadevah
— če nima več časa za srednjeročne in dolgoročne načrte
— če nima več časa za važne razgovore z vodstvenimi delavci
— če le-ti stojijo v vrsti čakajoč na proste termine vodilnih
— če se ponavljajo kompetenčni prepiri

— če so poti do odločitve predolge in celo angažirani ljudje resignirajo

— če se nepomembne zadeve kopičijo, pomembne izostajajo
— če fluktuacija narašča predvsem med mladimi ljudmi

— če življenjsko pomembne inovacije izostanejo potem je skrajni čas za premislek.

Prevod iz Holz-und Kunststoffverarbeitung št. 11/86 str. 13.

Prevedel
PETER MARTINČIČ

Zahvala

Ob boleči izgubi mojega očeta Janeza Rozmana se iskreno zahvaljujemo OOS TOZD TDP za podarjeni venec ter sodelavcem in sodelavkam TOZD TDP in TOZD ŽAGA za denarno pomoč.

Milena in Ivan Pugelj

Izvajanje interne sanacije Novolesa

V aprilski številki našega glasila smo obljubili, da bomo naše bralce redno in dovolj obsežno seznanjali s potekom in učinki sanacije Novolesa. V svesti si te obljube vas s tem prispevkom seznanjamo z bistvenimi elementi dogodkov in ukrepov, ki so se izvajali v tem obdobju. V ta namen smo pripravili ta intervju s tovarišem Pavličem, v. d. predsednikom KPO, ki je najbolj poklican, da nam prikaže stanje Novolesa.

Tov. Pavlič, opišite nam, kako se je odvijalo poslovanje Novolesa v letošnjih prvih petih mesecih!

Poslovanje v obdobju I. — V. lahko ocenim s sledečimi značilnostmi:

1. Izvozna dejavnost je še vedno v naši družbi nerealno vrednotena. Kot veste, so družbeni sistemski ukrepi na področju izvoza še vedno v veljavi in nespremenjeni. Zato se izgube na izvoznih TOZD-ih nadaljujejo, čeprav v nekoliko manjšem obsegu.

2. Prodaja na domačem trgu v aprilu in maju nazaduje. Prodaja na domačem trgu je v prvih treh mesecih kazala visoko konjunkturo, kar je bilo posledica želje prebivalstva, da viške dinarskih sredstev, ki so jih dobili v začetku leta bodisi na račun obresti, bodisi na račun poračunov, čimprej vložijo v blago in se na ta način izognejo uničujočemu delovanju inflacije. V mesecu aprilu je prišlo do radikalnega preobrata na domačem trgu. Prodaja pohištva in kopalniške opreme je padla za okrog 40%. Tako stanje se je nadaljevalo tudi v maju in tudi za naprej ni pričakovati izboljšanja. Vzroki za tak obrat so različni, predvsem pa naslednji:

— interventni zakon o osebnih dohodkih, ki je praktično zamrznil plače

— odlok o revalorizaciji gradbenih kreditov

— odlok o vračanju cen za nekatere proizvode, med katere sodi tudi naše pohištvo.

Zaradi delovanja teh faktorjev so prizadeti tozdi TKO, TSP, TAP in TPP. Tako smo se lahko prepričali, da razmišljanja, da naj bi sanirala Novoles samo proizvodnja za domači trg, ni realna. Zato bomo, kot smo v izhodiščih sanacije postavili, vodili bitko na vseh frontah, ki nam lahko omogočijo povečanje dohodka.

Kakšni ukrepi so bili sprejeti, da bi preprečili, oz. zmanjšali učinke negativnih vplivov, ki povzročajo težave pri sanaciji Novolesa?

Ukrepov smo sprejeli več in jih tudi bolj ali manj uspešno izvajamo. Opisal bom le najbolj bistvene in tudi za izvedbo najtežje. Ti so:

1. Zmanjšanje zalog. Naša primarna in strateška naloga je, da zmanjšamo naše zaloge za najmanj 20%, to je, za okrog 260 starih milijard. Ta ukrep je pomemben zato, ker nam omogoča zmanjševanje dodatnega zadolževanja in nam s tem neposredno omogoča povečanje dohodka. Zahteva po zmanjšanju zalog je v veljavi že več kot dva meseca, vendar se je v tem času prav malo storilo. Zato smo v maju mesecu zelo zaostriili odgovornost za zmanjševanje zalog pri vseh vodilnih in vodstvenih delavcih in v KPO. V ta namen smo del osebnega dohodka vezali na izpolnjevanje obveznosti do zmanjševanja zalog. Dokler ta cilj ne bo dosežen, bomo vsi vodilni in vodstveni delavci prikrajšani pri osebnih dohodkih.

2. Obvladovanje direktnih in indirektnih stroškov. Naslednja pomembna naloga v okviru interne sanacije je obvladovanje stroškov, kar nam lahko omogoča povečanje dohodka. Čeprav so se nekateri pozitivni učinki na tem področju že pokazali, moram priznati, da je bil aprilski obračun ravno zaradi prekoračitev na stroških negativen za okrog 30 starih milijard. Ko smo razčlenjevali vzroke in odgovornost za prekoračitve na stroških po tozdi, smo ugotovili, da je najpogostejši vzrok neznanje in slaba organiziranost dela na področju materialnega in blagovnega poslovanja na tozdi. Na KPO smo sprejeli odločitev, da v prvi fazi ne bomo izvajali disciplinskih postopkov, v primerih, kjer gre za neusposobljenost, pač pa bomo organizirali izobraževalne seminarje, da bi se kadri, ki na

tem področju delajo, bolje usposobili. Nato pa bomo dosledno zahtevali kvaliteto opravljanje nalog, ki naj omogoči ažurno spremljanje stroškov, kar nam bo omogočalo pravočasno ukrepanje.

3. Ustaveitev zaposlovanja. To je tudi eden od tekočih ukrepov, s katerim hočemo doseči čimbolj neboleče ukinjanje proizvodnih programov, ki niso donosni. Hkrati pa hočemo doseči racionalno zaposlovanje režije v proizvodnji. Po ocenah zunanjih institucij, ki spremljajo sanacijo Novolesa, je režija v Novolesu preštevila, oz. so njeni učinki glede na njeno število nezadostni.

4. Organizacija trženja. V teh službah na tozdu BLP nam primanjkuje strokovno usposobljenih kadrov, ki bi bili kos v teh zaostrenih razmerah s strokovnim in domiselnim pristopom zagotoviti uspešno prodajo na domačem trgu. Sektor za razvoj trženja je zadolžen za usposabljanje tega kadra in za aktivnosti na področju pospeševanja prodaje.

5. Gospodarjenje. Na tem področju nameravamo prioriteto posvetiti pozornost porabi surovin. Večna gonja za kubiki in količinami je v Novolesu zavrta prepotrebna prizadevanja na področju optimizacije porabe lesnih surovin. Zato smo se povezali z Univerzo v Ljubljani in se dogovorili o konceptu sodelovanja, v okviru katerega bomo s pomočjo zunanjih sodelavcev, predvsem pa z močnejšo vključitvijo domačih kadrov, pripravili predlog optimalne organiziranosti Novolesa kot celote in s tem tudi

njegovih posameznih enot. Cilj nam je, da zgotovimo tako programsko usmeritev Novolesa, ki bo uporabljala dolgoročno dosegljive surovine in z manjšim številom zaposlenih dosegla ugodnejše dohodke.

Tov. Pavlič, opazili smo, da se v Novolesu izvajajo nekateri dokaj drastični ukrepi, povejte nam, kaj se trenutno dogaja v najbolj prizadetih tozdi, kot sta TPP in TDP?

Tozdi TPP je izrazito izvozno usmerjen, proizvaja ploskovne programe, ki imajo najnižje pokritje in s tem tudi izgubo v substanci. TPP smo skušali močnejše usmeriti na domači trg z lansiranjem novih programov DOHA in SKAND. Žal smo bili tu neuspešni. Program DOHA je bil v prvi seriji izdelan nekvalitetno zaradi slabe površinske obdelave. Sočasno se je pojavilo že omenjeno padanje povpraševanja na domačem trgu, zato smo morali v TPP-ju ukreniti proizvodnjo ene izmene in višek delavcev preusmeriti v tozde s tako proizvodnjo, ki ima zagotovljeno prodajo in dohodek. V maju smo za TPP zagotovili posebne aranžmaje na izvozu, ki mu bodo morali zagotoviti uspešnejše poslovanje. Dokler ne bo imel tozdi dovolj normalno donosnih programov, druge izmene ne bo.

Tozdi TDP je z več kot 400 zaposlenimi naša največja tozdi in proizvaja več kot tretjino Novolesovega izvoza. Poleg tega se v njegovem sklopu nahaja centralna priprava surovin za tozde, ki v proizvodnji uporabljajo masiven les. Izpadi na tem tozdu močno zadevajo

pomemben del Novolesa, posebno pa tiste tozde, s katerimi je v kooperacijskih povezavah. Do nedavnega je bilo vodenje tozda preveč indirektno, preveč hierarhično — s tem so bili posamezni odgovorni delavci preveč odmaknjeni od tekoče problematike proizvodnje. Zato je KPO predlagal tozdom samoupravnim organom reorganizacijo tozda in spremembo vodenja. Ta je bila pretekli teden tudi izvršena. Prišlo je do t. i. horizontalne porazdelitve odgovornosti za vodenje proizvodnega procesa, ki naj omogoči in zagotovi večjo disciplino pri izvajanju planskih ciljev. Reorganizacija tozda TDP je začetek reorganizacijskih procesov v tistih tozdih, v katerih se ne bodo izpolnjevali s planom postavljeni cilji. KPO budno zasleduje vsa dogajanja v posameznih proizvodnih fazah in poslovnih procesih, zanimivo pa je, da se tudi vse več ljudi iz posameznih sredin obrača na člane KPO in na samega predsednika KPO z željo, da bi osvetlili tudi tiste nepravilnosti, za katere ne ve KPO in na ta način prispevali k izboljšanju stanja. Vsa taka sporočila preverjamo in v kolikor ugotovimo, da so resnična, ukrepamo. Tako bo tudi v bodoče.

Tov. Pavlič, v maju mesecu ste bili v ZDA in ZSSR. Ali je to povezano s sanacijskimi ukrepi in prizadevanji. Ugotovili smo namreč, da domači trg ni več tako obetaven. Ali skuša Novoles ostati trdnost vidran na izvozu, čeprav ima sedaj težave z njim?

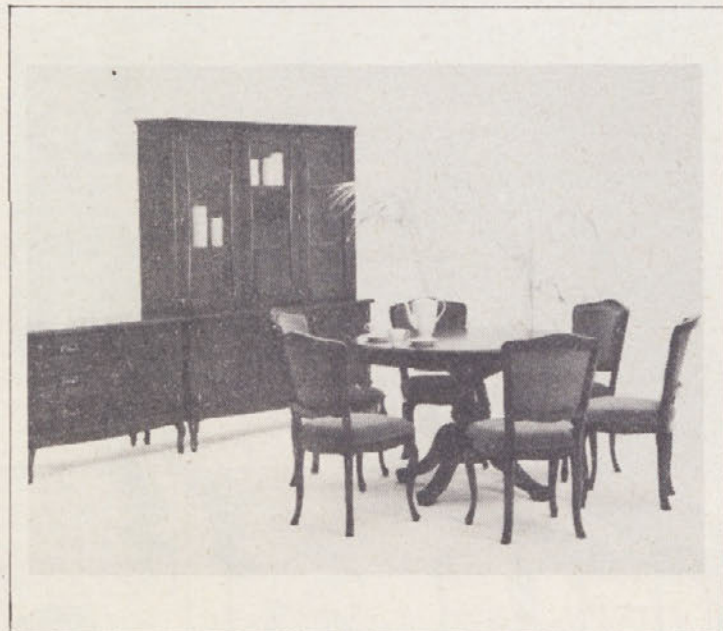
Res je. V maju sva s tov. Goršičem obiskala kupce v ZDA. Predočila sva jim težko situacijo Novolesa, oz. izvoznih tozdom. Ugotovili smo, da je splošna situacija v ZDA ugodna, saj je prodaja za 2% večja kot lani. Hkrati se je povečala tudi sama ameriška ponudba. Značilno pa je, da si vse dežele izvoznice pohišstva v ZDA: Taiwan, Italija, ZRN, Danska, krčevito prizadevajo povečati svoj delež izvoza, kar jim tudi uspeva. Le Jugoslavije je lani zmanjšala izvoz pohišstva v ZDA za 8. Ta trend se še nadaljuje. Očitno je, da so druge dežele uspele padanje dolarja premestiti in zagotoviti svojim izvoznikom take pogoje, da se jim izvoz splača. Žal to ne velja za Jugoslavijo, kjer je skrb za pospeševanje izvoza le besedičenje na vsemogočih foru-

mih, vsakodnevna praksa pa je povsem drugačna in se z izgubami rezultira na izvozno usmerjenem gospodarstvu. V ZDA smo konkretno povečanje cen dosegli za posamezne programe od 6 — 12%, čeprav se v ZDA v maloprodaji povečujejo cene le za 1 — 2%. Dosegli smo tudi skrajšanje plačilnih rokov, kar nam zmanjšuje stroške financiranja. Upoštevati pa moramo še dejstvo, da s prvim julijem prenehajo veljati carinske olajšave za Jugoslavijo pri uvozu stolov. To pomeni, da bodo morali kupci poleg povečanih cen plačati še 5% carino. Dosegli smo torej več, kot smo pričakovali. Žal pa nam vse to ne bo prineslo bistveno pozitivnejših rezultatov. Na področju nabave nam namreč stroški veliko hitreje naraščajo, kot pa narašča tečaj dolarja. Do konca leta se nam nakazuje dovolj naročil, morali pa bomo še izpeljati nekatere posebne aranžmaje v okviru kooperacijskih pobodb in sejmov, ki naj bi nam delno oplemenitili kalkulacijo izvoza. Vse tako kaže, da bomo v izvozu morali vztrajati, saj se nam je manevrski prostor na domačem trgu krepko zožil.

Gotovo pa je, da bo potrebno ponovno detajlno pretehtati vse kalkulacije in najti predloge za izboljšanje ekonomike, tako v proizvodnji kot tudi na trgu.

Kaj se dogaja v poslih s ZSSR? V zadnjih treh letih so posli v permanentnem padanju. Prodaje pohišstva po t. i. blagovni listi ni več. ZSSR namreč ni več v stanju, da bi pokrila izvoz iz Jugoslavije v SZ s prodajo surovin in izdelkov v Jugoslavijo, kot je dogovorjeno, zato je prišlo do močne selekcije izvoznih programov za ZSSR. Edini posli, ki sedaj obstajajo, so t. i. kooperacijski posli, v okviru katerih jugoslovanska podjetja proizvajajo zahtevnejše dele pohišstva za tovarne v ZSSR. Tak posel smo imeli tudi mi v tozdu TSP, kjer smo proizvajali fronte OFORT. Kalkulacija tega posla je postala letos globoko negativna, zato smo se odločili, da posel opustimo in ga odstopimo drugemu proizvajalcu v Jugoslaviji. Kalkulacija je za TSP namreč pokazala 30% izgubo.

Na obisku v Moskvi sem sovjetske partnerje o naši odločitvi obvestil. Naše stališče in odločitev so s težavo sprejeli. Vendar še naprej želijo ostati z

nami v poslovnih odnosih. Tako za leto 1987 razvijamo nov program front, ki naj bi bil tako z vidika cene kot tudi z vidika dizajna za obe strani sprejemljiv. Poudariti je še treba, da se v ZSSR dogajajo velike spremembe v podjetjih, katerih namen je povečana samostojnost podjetij. Odpirajo se tudi možnosti skupnega vlaganja. V zvezi s tem že obdelujemo konkreten projekt za izgradnjo tovarne kopalniških kadi. Sedaj je v SZ več zanimanja za prenos tehnologije in proizvodnje, realne možnosti za izpeljavo so pa majhne. Primanjkuje namreč sredstev. Dolžni smo budno spremljati tekoča dogajanja v sovjetski politiki in ekonomiji, da, če se pokaže ugodna prilika, izpeljemo kak zanimiv projekt.

Tov. Pavlič, prvih pet mesecev je že minilo. Čeprav bilančni podatki še niso v celoti znani, nam opišite, kako stoji Novoles?

Poslovanje je bilo v maju mesecu še vedno negativno. Kompenzirane izgube v tem mesecu imamo blizu 10 starih milijard, kar kaže na to, da se nam stanje prepočasi izboljšuje. Dejstvo pa je, da tudi v naslednjih mesecih še ne moremo pričakovati velikih preobratov preko noči. Tekoče prilike na trgu se tako hitro spreminjajo, da moramo neprestano korigirati naše odločitve. Gotovo pa je, da se nam na nekaterih izvoznih tozdih situacija postopno izboljšuje. Žal se pa slabša na tozdih, ki so usmerjeni na domači trg. Prepričan sem, da spoznanje o

resnosti položaja v Novolesu še vedno ni prodrl v sleherno sredino Novolesa. To potrjujejo med drugim dogajanja na področju obvladovanja zaloga in stroškov, kjer niso niti najodgovornejši ljudje v Novolesu energično ukrepali takoj, ko smo ukrepe objavili.

Dogovorimo se že, naredimo pa ne. Menim pa, da čedalje bolj dozoreva spoznanje, da če sami ne bomo našli izhoda iz krize, nam tudi širša družbenopolitična skupnost ne more in ne bo pomagala. Zavedati se moramo, da izvajamo sanacijo Novolesa v razmerah, ki so za celotno Jugoslavijo krizne. V takih pogojih je izredno težko smelo načrtovati take ukrepe, ki bi ne bili odvisni od zunanjih dejavnikov. Zato smo toliko bolj dolžni, da sami storimo vse, kar je danes znanega na področju kvalitetnega vodenja in organiziranja proizvodnih procesov, da postopno razvijemo še bolj donosne programe in trge in da predvsem prodremo do slehernega delavca in ga v polni meri angažiramo za večja prizadevanja pri izvajanju tekočih gospodarskih nalog. Zavedati se moramo, da samo vodstvo Novolesa, brez popolne podpore vseh delavcev po temeljnih organizacijah — službah, ne more rešiti vseh številnih problemov, s katerimi se dnevno soočamo.

Intervju pripravil:
A. ŠTERBENC

*Si me vzgajala in učila,
mi v življenje pripravljala pot,
a zdaj odhajam od tod,
šola, adijo...*

Letošnje šolsko leto je zadnje leto šolanja — kakor upamo — v stari šoli. Kako se od nje poslovlja generacija mladih iz 8.a in b razreda, ki je upala, da bo že hodila v novo šolo, a se jim želje niso uresničile, vam bodo svoja mnenja povedali samo nekateri izmed njih.

»ŠOLA, kaj je to?« se sprašuje mali otrok. Šola je nekaj bistvenega za človeka, kjer se uči, spoznava prijatelje in učitelje. Zdaj pa odhajam od tod, iz šole, ki mi je prinesla včasih žalost včasih pa veselje. Za vse življenje si jo bom zapomnila. Adijo, šola, čeprav bi še enkrat šla od začetka, torej od prvega razreda in se še več naučila, kot sem se do sedaj.

Renata Šenica, 8.b

Res je, da je šola stara, majhna, toda naučili so nas toliko, ali pa še več, kot v kakšni moderni, veliki šoli. Zato pravim, hvala tovarišem in tovarišicam, ki so nas vzgajali in naučili tiste stvari, ki jih bomo potrebovali v življenju. Hvala tudi šoli, ki nas je trpela in doživela marsikaj tudi z naše strani. Adijo šola in učitelji in hvala vam!

Suzana Kumelj, 8.a

Sedaj si mislim, da sem vesel, ko bo konec osemletke, ampak čutim, da jo bom pogrešal, čeprav imamo učenci na splošno o njej povedati več slabega kot dobrega. Hvaležen sem učiteljem, da so toliko truda vložili v teh težkih razmerah in nas vzgajali.

Marko Baša, 8.b

Čeprav nisem odličnjakinja, bom vseeno nekaj odnesla iz osemletke. Osem let sem se pripravljala na življenje, na nadaljevanje šolanja. Obiskovala sem OSNOVNO in VESELO šolo. Vidite, sem že kar šolan človek, imam že dve šoli za seboj!

Zdaj odhajam, draga šola, in čakaj me. Morda še kdaj pripeljem sem svoje otroke, tako kot je mene mamica. Vendar je mene mamica pripeljala v staro, jaz pa bom svoje v novo, lepo šolo. Adijo in hvala za vse, kar si mi dala stara šola: učitelje, sošolce, znanje, prijatelje. Sedaj vas zapuščam vse, ki ste me učili, me bodrili in morda se še kdaj vidimo!

Maja Modic, 8.a

Vesela sem, ker je konec šolanja in prihajajo počitnice, čas oddiha in sprostitve. Po drugi strani pa sem žalostna, saj se ločujem od svojih sošolcev, s katerimi sem skupaj gulila klopi in doživljala marsikaj vseh osem let. Pogrešala bom tudi učitelje, ki so nam bili drugi starši, se trudili z nami in nam v težkih trenutkih svetovali. Bili smo kot ena družina, ki se razume med seboj in se ima rada.

Anica Konček, 8.b

Sedaj, ko odhajam iz šole naprej v nadaljnje šolanje, večkrat pomislim na znanje, ki sem si ga nabrala v osnovni šoli. Večkrat si rečem, ah, če nimamo lepe velike šole, imamo pa zato dobre učitelje, ki so nas morali prenašati in gledati osem let. Naučili pa so nas marsikaj, kar je pomembno tudi za osebno življenje — za življenje v družini.

Judita Palčič, 8.a

Draga šola! Odhajam iz tvojega okrilja in se ne vrnem več. Vem, učila si me, me vzgajala, v tvojem zavetju sem občutila tudi prve solze razočaranja, morda krivice. Za tvojimi zidovi sem spoznala dva svetova: svet hudobije in svet dobrote. Vem, draga šola, spoznavala sem življenje, razvijala svoje čute, nabirala znanje in moči za svoje nadaljnje življenje. Hvala ti za vse osnovno znanje, ki sem ga dobila tu.

Tina Benkovič, 8.b

V šoli sem preživela veliko časa. Včasih z muko, a »špricala« nisem nikoli, pa naj mi je bilo še tako hudo. Tesno mi je bilo pri duši, ko sem šla v šolo (če se nisem naučila snovi), mislila sem, da me bo razneslo; želela sem si, da bi bila bolna, da bi bilo nekaj, zaradi česar mi ne bi bilo treba v šolo. Vendar me je osem dolgih, za druge učence kratkih let, vzgajala in me pripravljala na nadaljnje življenje. Vodila me je v dobrem in slabem, učitelji pa so me grajali in hvalili. V šoli sem se naučila veliko, spoznala sem, da brez znanja življenje ne more biti lepo.

Barbara Pavlin, 8.a

Šola nam je bila kot skrbna mati. Sprejemala nas je za svoje otroke, nam delila znanje, kot mati kruh lačnemu otroku. Šolska vzgoja je pomembna za naše življenje bolj kot karkoli drugega. Tega se ne da izbrisati, to gre s teboj skozi življenje. Pomembno je, kakšen je človek, kako je vzgojen. To so prav zares življenjske stvari.

Tanja Lemovec, 8.b

Nekateri bodo šli iz osnovne šole na delo, drugi pa bodo nadaljevali šolanje v srednjih šolah. Jaz bi želel povedati učencem, ki bodo prihajali za nami, da bi si nabrali veliko znanja in da bi jih šola lepo vzgojila. Ko pa bodo tudi oni končali osemletko, bi jim svetoval, da bi nadaljevali šolanje, ker bi jim bilo potem dosti lažje v nadaljnjem življenju.

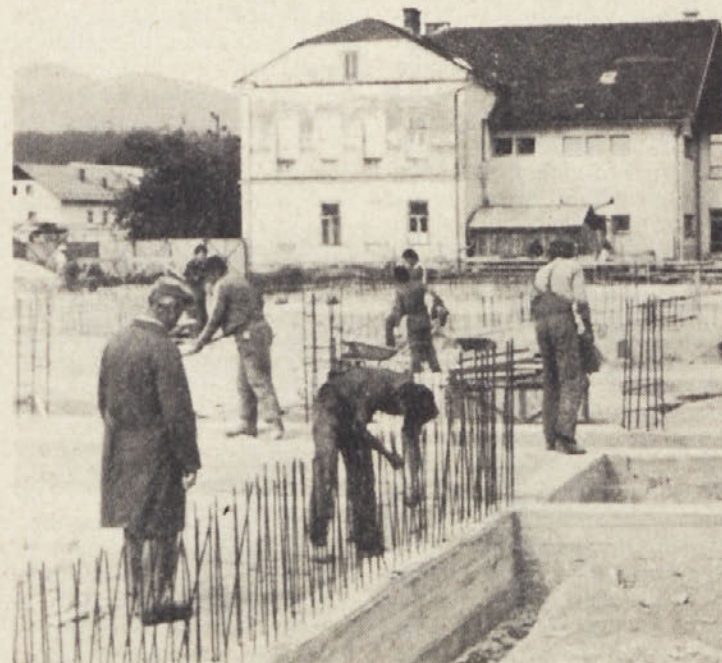
Jože Mrvar, 8.b

Iz leta v leto spoznavam pomen šole in njen namen. Res je, da ne hodim v šolo z veseljem, se pa veselim novih stvari in pojmov, ki jih morda nikoli prej ne bi slišala.

Šola nas zares vzgaja in nas rada uči dobre strani življenja. Ščasoma sem spoznala, da šola niti ni tako slaba in mi počasi postaja všeč. Gotovo je tudi to vzrok za moje nadaljnje šolanje. Meni in mojim sošolcem tečejo še zadnji dnevi osemletke. Gotovo naš odhod iz šole ne bo tako vesel, kot je bil prihod.

Ne vem, če se sploh lahko kako zahvalim tej učno-vzgojni ustanovi za vse, kar mi je dala in me naučila in tako pripravila za nadaljnje življenje. S solzami v očeh lahko rečem le: »ŠOLA, ADIJO!...«

Tatjana Glivar, 8.a

Kaj vemo o aids po 18 letih?

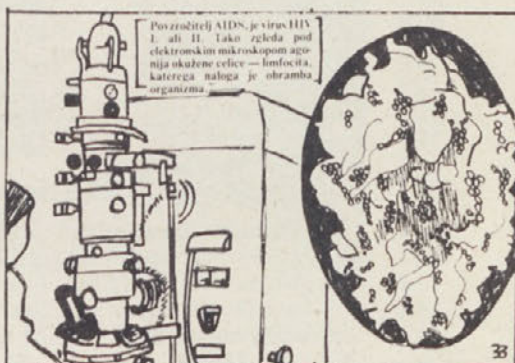
Pred 18 leti je prišlo v srednji Afriki do epidemije za sedaj neozdravljive bolezni AIDS, ki jo običajno poimenujemo kuga 20. stoletja. Ugledni francoski znanstveniki, raziskovalci te bolezni, opisujejo to bolezen na sledeč način:

- povzročitelja te bolezni sta virusa HIV I. — II,
- prenos bolezni je mogoč na dva načina: s seksualnimi odnosi in s krvjo

Pri tej bolezni sta bila do sedaj izolirana virusa v spermi in v belih krvnih telescih — limfocitih, nosilcih obrambe, ni pa še do kraja

dognano, če se lahko okužijo tudi spermetoidi. Limfociti so nosilci virusa tudi v krvi, zaradi tega pride lahko do okužbe tudi s transfuzijo ali z vbrizgavanjem droge. Zaradi izpopolnjenih testov o prisotnosti virusa AIDS v krvi, je prenos bolezni s transfuzijo, v deželah, kjer se ti testi uporabljajo, minimalen, oz. skoraj nemogoč. Okužba je možna le tedaj, če je bil darovalec krvi okužen z virusom AIDS le kratek čas prej. Največja nevarnost okužbe z boleznijo AIDS je:

- v spolnih odnosih z okuženo osebo
- pri drogiranju z isto iglo
- s transfuzijo krvi, toda le v deželah, kjer ne testirajo krvi.

Ob dnevu krvodajalcev

4. junija 1987

Prav tako kot vsako leto sta tudi letos komisija za krvodajalstvo in komisija za kulturo organizirali srečanje krvodajalcev — jubilarov ob krajšem kulturnem programu, razdelitvi jubilarstkih nagrad in zakuski.

Ideja Rdečega križa in iz nje izvirajoče humanitarne akcije in solidarnosti, ki smo jim priča na vsakem koraku, je skozi leta rasla, plodove teh akcij pa uživajo pomoči potrebni. Je v uvodu pozdravnega govora dejal predsednik sindikalne konference DO Novoles tov. Mišjak Silvo in nadaljeval, da so akcije rdečega križa usmerjene ne samo na zdravstveno, temveč tudi na socialno in sploh humanitarno področje, vselej pa imajo za cilj dobrobit delovnega človeka in občana.

Med drugim je povedal, da so bili krvodajalci v Novolesu izredno aktivni saj so darovali kri kar 527 krat od tega 45 v občini Krško in da je razveseljiv podatek, da se je v vrste Novolesovih krvodajalcev vključilo 13 novih krvodajalcev.

Na koncu je v imenu sindikalne konference DO čestital krvodajalcem jubilarom in jim zaželel, da bi v njihove vrste stopilo še veliko mladih.

V kulturnem programu je med ostalimi nastopil Dolenjski oktet, ki je poleg uvodne pesmi V borbi krvavi zapel še Vasovalec, O večerni uri in Pobratemijo. Poleg Dolenjskega okteta so zapela tudi dekleta iz Osnovne šole Vavta vas ter predstavile nekaj svojih pesmi, za katere navdih je bila humanost krvodajalcev.

Po končanem kulturnem programu je predsednik komisije za krvodajalstvo tov. Avbar Franc razdelil značke in priznanja prostovoljnega krvodajalca tistim, ki so kridali 5, 10, 20, 25 in večkrat. Tisti, ki so kri darovali 10, 20 in 25 krat so dobili tudi skromnejša darila.

Tov. Černič Mirko, ki je svojo kri daroval 50 krat in je s tem izkazal svojo visoko zavest in humanost, pa je za spomin dobil ročno uro.

Po podelitvi priznanj in daril je sekretarka občinskega aktivna Rdečega križa tov. Može Jelka jubilarom čestitala in vsem prisotnim še enkrat označila pomen krvodajalstva, čemur je sledila skromnejša zakuska ob kateri so se prisotni razživel in se ob okusno pripravljani hrani naših kuharic ter pijači o mnogočem pogovarili.

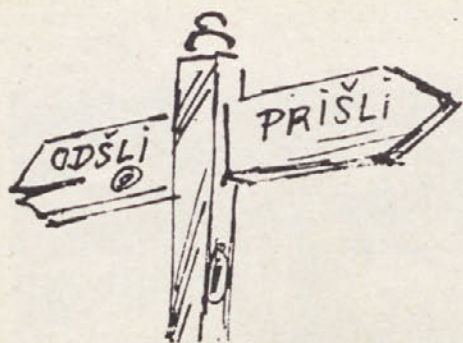
Janez Doltar

Seznam krvodajalcev — jubilarov za leto 1987.

Arsenovič Ljubomir	1950	TSP	30 x
Avguštin Jože	1951	TVP	35 x
Bobič Ludvik	1958	TSP	30 x
Bartolj Stane	1954	ŽAGA	15 x
Berkopec Franc	1952	TDP	35 x
Bobnar Stanko	1948	TES	20 x
Bohte Joško	1956	TPP	10 x
Bradač Jože	1953	TPP	15 x
Brus Metod	1947	TES	15 x
Bukovec Anton	1958	ŽAGA	15 x
Cimermančič Peter	1966	TPP	5 x
Čafuta Jože	1946	TDP	30 x
Černič Mirko	1943	TDP	50 x
Davidovič Branko	1964	ŽAGA	10 x
Darovec Franc	1948	TVP	35 x
Darović Janez	1942	TVP	15 x
Drenšek Izidor	1961	TDP	10 x
Duga Mira	1950	TDP	10 x
Derčar Ivanka	1946	TSP	30 x
Fabjan Jože	1953	TDP	40 x
Fajdiga Vid	1951	TDP	5 x
Fink Marko	1958	TDP	5 x
Fink Marjan	1953	TES	15 x
Fink Anton	1954	TES	15 x
Fink Slavko	1949	TES	35 x
Gnidovec Jože	1946	TDP	45 x
Glob Igor	1966	TDP	5 x
Gorjanc Fani	1937	LIPA	5 x
Gorenc Franc	1954	ŽAGA	10 x
Grivec Milka	1961	TDP	5 x
Grum Jože	1961	TES	5 x
Jarc Slavko	1960	TDP	20 x

Jakubovič Anica	1957	TSP	5 x
Jurca Miran	1948	TPP	30 x
Kobe Janez	1951	TVP	35 x
Kren Jože	1957	TDP	35 x
Kocmut Ana	1958	TDP	15 x
Kocmut Ludvik	1959	TSP	25 x
Kopina Jožica	1946	TSP	20 x
Kralj Terezija	1955	DSSS	25 x
Kren Cveta	1952	TSP	15 x
Kristan Slavko	1962	TDP	20 x
Križe Slavko	1958	TSP	15 x
Krušič Franc	1938	TPI	45 x
Kučko Jože	1950	TSP	30 x
Kulovec Brane	1966	TPP	5 x
Kum Vika	1951	TDP	15 x
Lovrekovič Danica	1951	TPP	5 x
Levstek Milan	1964	TES	5 x
Levstek Anton	1961	TDP	5 x
Lužar Jože	1958	TVP	20 x
Malič Peter	1958	BLP	15 x
Makovec Jože	1944	TES	25 x
Miklavčič Anton	1947	TSP	15 x
Miklavčič Janez	1949	TPP	10 x
Mirtič Anton	1952	TDP	5 x
Može Sonja	1947	TSP	30 x
Muhič Jure	1963	ŽAGA	10 x
Murn Marjan	1957	TES	15 x
Majer Zvone	1959	TSP	20 x
Može Franc	1967	TPP	5 x
Nahtigal Ida	1946	TSP	25 x
Nosan Franc	1950	TPP	15 x
Novina Nada	1949	TSP	5 x
Poljakovič Jusuf	1953	TDP	15 x
Papež Franc	1957	TES	15 x
Petan Franc	1948	TVP	30 x
Pirc Franc	1935	ŽAGA	25 x
Podržaj Jože	1953	ŽAGA	5 x
Povše Jože	1953	TSP	15 x
Pureber Mirko	1953	ŽAGA	35 x
Povše Gizela	1944	TDP	15 x
Petkovič Miomir	1955	ŽAGA	20 x
Samida Aleksander	1964	TDP	10 x
Sepaher Martin	1949	TSP	30 x
Štopar Karel	1946	TVP	25 x
Šercelj Silvo	1954	ŽAGA	35 x
Škrjanc Terezija	1940	TSP	30 x
Šuštaršič Branko	1958	TSP	5 x
Trlep Stane	1949	TVP	40 x
Turk Ivan	1966	TPP	5 x
Turk Janez	1937	ŽAGA	35 x
Tisovec Miha	1950	TES	25 x
Udovič Jože	1945	TES	45 x
Vidic Anica	1954	TSP	10 x
Vidmar Ivan	1958	TDP	5 x
Vidmar Janez	1941	TPI	15 x
Veselič Vinko	1935	TSP	30 x
Zupančič Branko	1964	TDP	5 x
Zupančič Darko	1962	ŽAGA	20 x
Zupančič Cveto	1956	TSP	20 x
Zupančič Stanka	1948	DSSS	25 x
Zupančič Ivan	1951	TVP	20 x
Jordan Franc	1939	LIPA	10 x
Miklavž Silvo	1952	LIPA	10 x
Rebselj Jože	1953	LIPA	10 x
Vrščaj Marjan	1955	BOR	15 x
Gorenc Milan	1955	BOR	10 x
Mirt Alojz	1959	SIGMAT	10 x
Lubi Janko	1943	SIGMAT	30 x
Šulc Roman	1946	TPE	10 x
Ozimek Peter	1944	TPE	25 x
Miklavčič Ivan	1949	TSP	20 x
Skube Branko	1955	TVP	5 x

Na seznamu so letošnji krvodajalci — jubilarji. Prosimo vsakega krvodajalca, morebitnega letošnjega jubilarja, ki smo ga nevede izpustili iz seznama, da se prijavi do 30. 5. 1987 in prinese krvodajalsko izkaznico v službo varstva pri delu na »stara žago«. Vse informacije v zvezi s seznamom dobite na int. telef. št. 246 na telefon št. 84-693.

Kadrovske vesti za maj

TOZD TVP: prišli: Šenica Amalija, Repše Ivanka, Bučar Milka, Davidovič Spomenka in Rajak Borka (vsi iz TOZD TSP); odšli: Jerše Anica (sporazumno), Berkopec Jožefa (upokojitev) in Mezek Marjana (v DSSS).

TOZD ŽAGA: Prišli: Kermc Mirko in Pergar Milan (iz TOZD TPP), Srebrnjak Štefan (iz TOZD TPI) in Bradač Iztok (iz TOZD TDP); odšli: Kafol Jože, Maksimovič Draško in Bele Jože (v JLA), Bucič Anto, Kermc Mirko, Pergar Milan, Poglavec Drago, Škedelj Stanko in Crnovčič Miroslav (sporazumno) in Gorenc Franci (izjava delavca).

TOZD TPI: prišli: Hočevan Anica in Gajič Božena (iz TOZD TPP); odšli: Longar Slavko (prestajanje kazni), Košak Alojzij (delovno razmerje za določen čas) in Srebrnjak Štefan (v TOZD ŽAGA).

TOZD BOR: odšli: Kunej Jožef (v JLA), Stipič Andrej in Vovk Jože (sporazumno) in Budič Cirila (delovno razmerje za določen čas).

TOZD SIGMAT: prišli: Račič Anton; odšli: Habinc Jože in Arnšek Ivan (v JLA).

TOZD IGK: prišli: Marolt Darko (iz TOZD TSP); odšli: Kirm Jelka, Markelj Nevenka

in Pungerčar Stanko (sporazumno).

TOZD TDP: prišli: Božič Petra; odšli: Peterlin Antonija (upokojitev), Turk Anton, Šenica Breda in Trupina Kata (sporazumno), Markovič Darko (v TOZD BLP), Budetič Ivanka (v TOZD TPP), Gutman Alenka in Šenica Jožica (v DSSS) in Bradač Iztok (v TOZD ŽAGA).

TOZD TSP: prišli: Zoran Jože (iz TOZD TDP); odšli: Vrhovac Lucija (sporazumno), Šenica Amalija, Repše Anica, Bučar Milka, Davidovič Spomenka in Rajak Borka (v TOZD TVP), Colnar Milan (v DSSS) in Marolt Darko (v TOZD IGK).

TOZD TPP: prišli: Budetič Ivanka (iz TOZD TDP); odšli: Juršič Martin, Muhič Jože, Juršič Ladislav in Budetič Ivanka (izjava delavca), Nose Erika (sporazumno), Kermc Mirko in Pergar Milan (v TOZD ŽAGA) in Hočevan Anica, Gajič Božena (v TOZD TPI).

TOZD LIPA: odšli: Drobnič Marjan, Ivnik Robert, Štefanič Slavko in Žulič Branko (v JLA) in Udvanc Janez (disciplinska izključitev).

TOZD TAP: odšli: Ferfole Mirko (v JLA).

TOZD TKO: prišli: Gašpe-

Motiv iz Bohinja, kjer je bila v maju mesecu na preventivni zdravstveni rekreaciji druga ekipa.

»Kulturne dneve hočemo imeti«

Premalovidnemu

*Kdor ukvarjaš s straško se kulturo,
bi znati moral dobro govoriti,
da med govorjenjem bi ne ušle ti niti,
ker brez številčnice nam kažeš zdaj na uro.*

*Kaj šola vavtoška ti španska vas
je naenkrat zdaj postala?
In misliš, »do sedaj je mirno spala«,
a da kulturo dvigaš samo ti na glas?*

*Kaj naj rečejo nastopi in proslave
v Straži, Novolesu in Rumanji vasi?
A če Novo mesto in Šmihel pa Zalog se oglasi?
Pa kaj, če spregovorijo še okolje in razstave?*

*In še kdo se naj oglasi,
da je šola zdaj mrtvilo.
To mišljenje res je gnilo.
Do žetve dozorevajo počasi klasi.*

*Je li dovolj, če žvižgati zna škor'c?
Kdor mu vdahnil je ta čut,
pozabil je, da včasih je nadut —
morda zato, ker piše se Kopor'c?*

Drago Vuica, OŠ Vavta vas

rič Ivan (iz JLA) in Muller Andrej; odšli: Stepan Janez (invalidska upokojitev), Krašovec Andrej (v JLA), Konda Anica, Bučan Ivan in Perla Rudolf (sporazumno) in Drenik Peter (v DSSS).

TOZD TES: odšli: Levstek Milan (izjava delavca) in Kodrič Jože (sporazumno).

TOZD TGD: odšli: Hočevan Jože (sporazumno).

TOZD BLP: prišli: Markovič Darko (iz TOZD TDP); odšli: Pepelnak Franc (sporazumno) in Kotar Anton (v DSSS).

DSSS: prišli: Mezek Marja-

na (iz TOZD TVP), Gutman Alenka in Šenica Jožica (iz TOZD TDP), Colnar Milan (iz TOZD TSP), Kotar Anton (iz TOZD BLP) in Drenik Peter (iz TOZD TKO); odšli: Okroglič Marjan (upokojitev), Novinec Vesna, Kapš Miran in Šnidaršič Jadranko (sporazumno).

Zahvala

V 59. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi oče Jože Blatnik iz Visejca. Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani. OO ZS TOZD TDP in TOZD TVP za podarjene vence in sodelavcem za izrečena sožalja in denarno pomoč iskrena zahvala.

Vsem še enkrat hvala!

Janez Blatnik iz TOZD TDP
Anton Blatnik iz TOZD TVP

Zahvala

Ob smrti mojega sina Milana se najlepše zahvaljujem sindikatu in sodelavcem obeh izmen TOZD TVP za denarno pomoč in izrečeno sožalje.

Doktorju Balohu se najlepše zahvaljujem za zdravniško pomoč in razumevanje.

PETAN MARIJA

Število zaposlenih delavcev po TOZD 31. 5. 1987

tozd	M	Ž	skupaj
TVP	126	154	280
ŽAGA	205	40	245
TPI	83	25	108
BOR	85	51	136
SIGMAT	119	38	157
IGK	57	38	95
TDP	217	231	448
TSP	184	167	351
TPP	92	50	142
LIPA	104	35	139
TAP	70	60	130
TKO	135	67	202
TES	120	32	152
TGD	66	71	137
BLP	90	43	133
DSSS	121	104	225
skupaj	1874	1206	3080

Strokovni ogled učencev oddelka za gasilce iz Ljubljane

V sredo, 27. 5. 1987 so nas na strokovnem izletu obiskali učenci šole za poklicne gasilce, ki je v sestavi izobraževalnega centra organov za notranje zadeve v Ljubljani. Ob obisku nam je njihov ravnatelj, tov. Mitja Petek povedal, da so se za strokovno ekskurzijo k nam odločili zato, da bi se seznanili:

- z organizacijo varstva pred požarom v Novolesu
- s tehnološkimi postopki požarne varnosti v lesni industriji na sploh
- s skladiščenjem vnetljivih tekočin in podobnim.

Po njegovih besedah so si izbrali Novoles zato, ker smatrajo, da bodo pri nas dobili kvalitetne usluge za to kar iščejo. Ne prihajajo zato, da bi odkrivali morebitne napake, ampak zato da se kaj naučijo. Ker smatrajo, da ima Novoles dobro organizirano požarno varstvo, pričakujejo, da bo cilj njihovega obiska dosežen. Novoles je namreč znan po tem, da kontinuirano pošilja delavce v to šolo, v kateri je dobila že vrsta delavcev Novolesa tovrstno kvalifikacijo.

Se kratka osebna izkaznica šole. Šola obstoja od leta 1972 in je na IV. stopnji izobrazila že vrsto delavcev iz DO, ki so se vključili v poklicne enote služb varstva pred požari. Po programu usposabljanja in izpopolnjevanja (5 mesečna doba šolanja) je izšolala do sedaj že 1100 učencev. Od leta 1982 usposablja tudi gasilske tehnike (V. stopnja).

Mladi gasilci na obisku pri nas.

Iz nedeljskega nastopa zletnikov bratstva in enotnosti.

CENE MOZNIK v različnih situacijah

Piše in riše:
I. Balog

